

การสำรวจชนิดปลาทะเลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม) มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร[†]

วีรชัย เพชรสุทธิ* และ ชาญวิทย์ ขุนทองจันทร์

คณะมหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร 86170

*อีเมล: Weerachai_phet@mju.ac.th

บทคัดย่อ

การสำรวจชนิดปลาทะเลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม) ด้านหน้ามหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร ห่างจากชายฝั่ง 1.5 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่แนวปะการัง 107 ไร่ อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อสนองพระราชดำริภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเพื่อสำรวจรวบรวมความหลากหลายของชนิดปลาทะเล ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงสิงหาคม 2563 โดยวิธี Visual Census Technique (English *et al.*, 1997) บนแนวสำรวจใต้น้ำแบบ belt transect พบปลา 17 ครอบครัว 26 สกุล 35 ชนิด ปลาที่เป็นชนิดเด่นคือ ปลาสลิดหินแขก (*Siganus javus*) ปลาสลิดหินบังหางมน (*Abudefduf bengalensis*) ปลาสลิดหิน (*Chromis weberi*) ปลาทรายหลังขาว (*Scolopsis ciliate*) ปลากระรอกแดง (*Sargocentron rubrum*) ปลาข้าวเม่าน้ำลึก (*Myripristis hexagona*) ส่วนปลาที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจคือ ปลากระริง (*Cephalopholis boenak*) ปลากระริงดอกแดง (*Epinephelus coioides*) ปลากระริงทองกำปัน (*Cephalopholis formosa*) และปลากระพงข้างป่าน (*Lutjanus russellii*)

คำสำคัญ: ปลาแนวปะการัง, หินละแม, มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

Abstract

A Survey of Economically Important Marine Fish Species was conducted in the shallow water coral reef area (Hin Lamae) in front of Maejo University – Chumphon. The coral reef is located 1.5 kilometers from the coast, covering an area of 107 rai, outside the Mu Ko Chumphon National Park. The survey aims to follow the royal initiation of the Plant Genetic Conservation Project (RSPG) under the Royal Initiative of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn and to explore collecting diverse marine fish species during July to August 2020 by using the Visual Census technique. Within the belt transect, 17 fish families, 26 genera, and 35 species were found. The predominant fish species are Streaked spinefoot (*Siganus javus*), Bengal sergeant (*Abudefduf bengalensis*), Weber's chromis (*Chromis weberi*), Saw-jawed monocle bream (*Scolopsis ciliate*), Red soldier fish (*Sargocentron rubrum*), and Doubletooth soldierfish (*Myripristis hexagona*). The economically important fish are Chocolate hind grouper (*Cephalopholis boenak*), Orange-spotted grouper (*Epinephelus coioides*), Blue line grouper (*Cephalopholis formosa*), and Russell's snapper (*Lutjanus russellii*).

Keywords: Coral reef fish, Hin Lamae, Maejo University – Chumphon

บทนำ

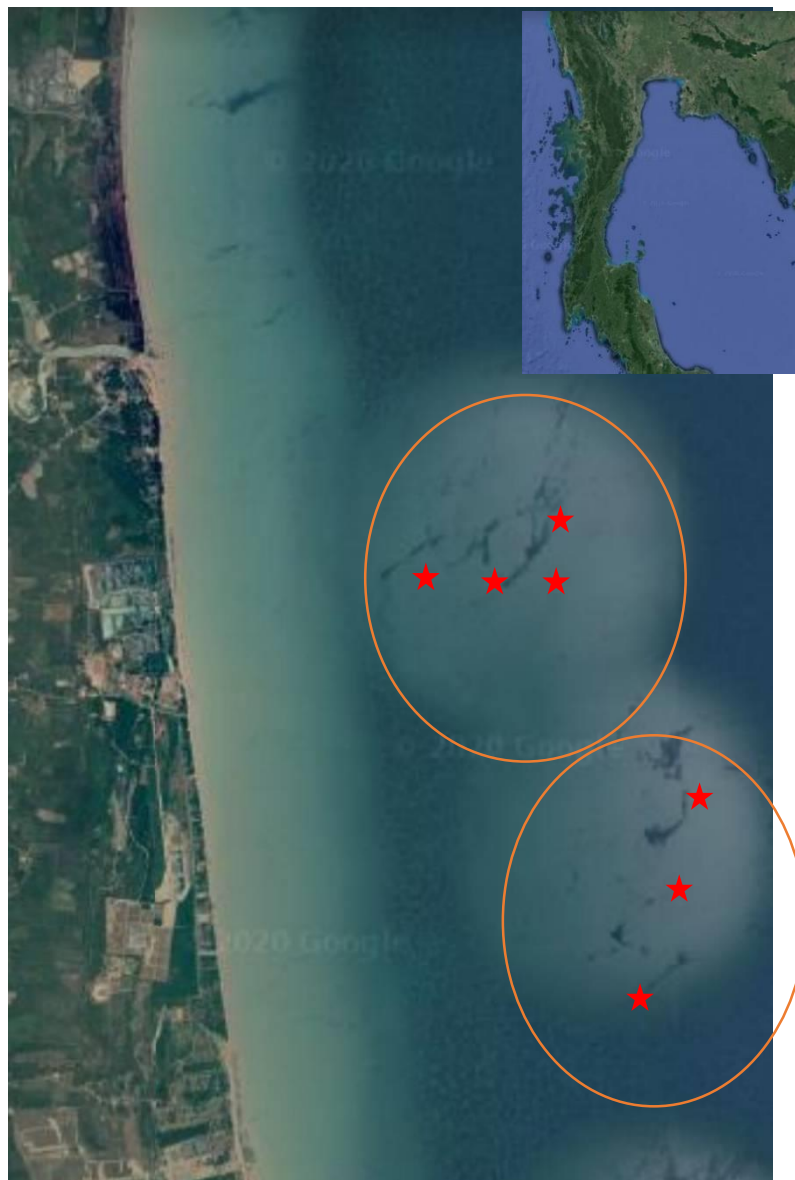
คณะมหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอละแม จังหวัดชุมพร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 2,005 ไร่ มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 4 กิโลเมตร มีความหลากหลายของลักษณะชายฝั่งทะเล ทั้งที่เป็นหาดทราย หาดเลน ป่าชายเลน และปากแม่น้ำ ห่างออกไปจากชายฝั่งประมาณ 350-500 เมตร มีแหล่งหญ้าทะเลขนาดใหญ่เป็นที่อยู่และเลี้ยงตัวอ่อนของสัตว์ทะเลมากมาย รวมทั้งมีแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม) ซึ่งอยู่ห่างจากชายหาดด้านหน้ามหาวิทยาลัยเพียง 1,000-1,500 เมตร มีพื้นที่มากกว่า 60 ไร่ เป็นที่อยู่ของสัตว์ทะเลมากมายหลากหลายชนิด ในช่วงกลางปี ประมาณปลายเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคมของทุกปี จะเป็นช่วงที่น้ำทะเลลดต่ำสุด ทำให้แนวปะการังดังกล่าวโผล่พ้นน้ำ ส่งผลให้มีชาวประมงเข้าไปทำการประมงเก็บปลิงทะเล และหอยมือเสือในลักษณะของการเดินเหยียบย่ำลงไปบนแนวปะการัง ส่งผลทำให้ปะการังเสียหายเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการทำประมงด้วยเครื่องมือที่ผิดกฎหมายหรือไม่เหมาะสม อาทิเช่น อวน ล้อมแนวปะการัง ลอบปลาที่วางบนแนวปะการัง การใช้ยาเบื่อเมาในการจับปลา เป็นต้น อีกทั้งแนวปะการังน้ำตื้น หินละแม ยังเป็นแนวปะการังที่อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร จึงมีผลทำให้ขาดการควบคุมดูแล และติดตามการทำประมงในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนั้น

[†]การประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงาน ชมรมคณะปฏิบัติงานวิชาการ อพ.สธ. ครั้งที่ 10 (ระหว่างวันที่ 20 - 22 กันยายน 2565 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)

ยังมีแนวปะการังอื่นๆ ที่อยู่ไม่ห่างกันมากอีกจำนวน 21 แนวปะการัง จะเห็นได้ว่ามีทรัพยากรชีวภาพทางทะเลอย่างมากมายที่รอให้ไปค้นหา ศึกษา สำรวจ โดยเฉพาะปะการังที่มีมากมาย หลากหลายชนิด ทั้งที่เป็นปะการังเลสวยงามและปะการังเศรษฐกิจนับเป็นโอกาสที่จะได้เป็นแหล่ง ศึกษาวิจัยของอาจารย์และนักวิชาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เก็บรวบรวมเพื่อจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายของชนิด ปะการังเศรษฐกิจ และเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาทางทะเล ให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง รวมไปถึงจนถึงการนำทรัพยากรชีวภาพชายฝั่งทะเลมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างรู้คุณค่า ผสมผสานไปกับการอนุรักษ์เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป โดยชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดพื้นที่การสำรวจปะการังเศรษฐกิจบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม) พิกัด ละติจูด $9^{\circ}46'52''\text{N}$ ลองจิจูด $99^{\circ}09'19''\text{E}$ ถึง • ละติจูด $9^{\circ}47'47''\text{N}$ ลองจิจูด $99^{\circ}10'08''\text{E}$ และ ละติจูด $9^{\circ}44'59''\text{N}$ ลองจิจูด $99^{\circ}10'13''\text{E}$ ถึง ละติจูด $9^{\circ}45'34''\text{N}$ ลองจิจูด $99^{\circ}11'10''\text{E}$ มีระยะทางโดยรอบพื้นที่ประมาณ 12 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่แนวปะการัง 107 ไร่ มีระดับความลึกของน้ำ 0.5-4.0 เมตร อยู่ในเขตพื้นที่ อ. ละแม จ.ชุมพร

ภาพที่ 1 พื้นที่การสำรวจปะการังเศรษฐกิจบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม)

วัสดุอุปกรณ์

1. เรือสำหรับปฏิบัติงานสำรวจ
2. อุปกรณ์ดำน้ำทั้งแบบ Snorkeling และอุปกรณ์ดำน้ำลึก ได้แก่ หน้ากาก ถังอากาศ ชุดดำน้ำลึก เป็นต้น
3. อุปกรณ์เครื่องเขียนดินสอ กระดาษกันน้ำ สำหรับบันทึกข้อมูล
4. วัสดุสำรวจ ทูมหมาย เชือก ค้อน ตะปู ตารางควอดเรต (Quadrat) เส้นเทปวัดความยาว 30 เมตร 50 เมตร และ 100 เมตร
5. เครื่องจับตำแหน่งพิกัดทางภูมิศาสตร์ GPS (Global Positioning System)
6. กล้องสำหรับบันทึกภาพใต้น้ำ

แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การสำรวจตัวอย่างปลาทะเลเศรษฐกิจ แบ่งการเก็บตัวอย่างออกเป็น 2 วิธี

1.1 การเก็บตัวอย่างปลาทะเลจากเรือชาวประมงพื้นบ้านขนาดเล็กที่ออกทำการประมงในบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละมหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า กรังแท้ง) จำนวน 3 หมู่ 2 ตำบล ประกอบด้วยชาวประมงหมู่ที่ 1 บ้านปากน้ำละม หมู่ที่ 5 บ้านแหลมสันติ ตำบลละม และ หมู่ที่ 6 บ้านหนองบัว ตำบลสวนแตง อำเภอละม จังหวัดชุมพร

1.2 การสำรวจปลาทะเลเศรษฐกิจบริเวณแนวปะการังด้วยวิธีการดำน้ำสำรวจโดยใช้อุปกรณ์ช่วยหายใจใต้น้ำ (SCUBA Diving) เพื่อประเมินกลุ่มปลาที่พบเห็นเด่นชัด ไม่รวมปลาขนาดเล็กตามพื้น หรือปลาที่มีพฤติกรรมหลบซ่อนตามซอกโพรง ด้วยวิธี Visual Census Technique (ดัดแปลงจากวิธีของ English et al., 1997) บนแนวสำรวจใต้น้ำแบบ belt transect ครอบคลุมในรัศมี 2.5 เมตร จากแต่ละข้างของแนวเส้นสำรวจ ระยะทางตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงระยะสิ้นสุดที่ 100 เมตร เป็นเกณฑ์ในการสำรวจ (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง) ภาพปลาที่ถูกรับบันทึกและแสดงในหน้าจอของกล้องในระยะ 5 เมตร จะถูกนำมาจำแนกครอบครัวและชนิดในห้องปฏิบัติการ (สมหมาย, 2550) และแบ่งกลุ่มปลาในแนวปะการังตามวิธีของ นลินีและวิภูษิต (2534)

2. เก็บรวบรวมตัวอย่างปลาไว้ในน้ำยารักษาสภาพฟอรมาลิน 10 % เป็นระยะเวลา 10 วัน จากนั้นเปลี่ยนไปเก็บรักษาสภาพในน้ำยาเอทานอล 70% เพื่อการจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์สัตว์ทะเล คณะมหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

ผลและอภิปรายผล

การสำรวจชนิดปลาทะเลเศรษฐกิจบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละม) ด้านหน้าคณะมหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร และสถานภาพแวดล้อมบริเวณแนวปะการัง พิกัด ละติจูด 9°46'52"N ลองจิจูด 99°09'19"E ถึง ละติจูด 9°47'47"N ลองจิจูด 99°10'08"E และละติจูด 9°44'59"N ลองจิจูด 99°10'13"E ถึง ละติจูด 9°45'34"N ลองจิจูด 99°11'10"E มีระยะทางโดยรอบพื้นที่ประมาณ 12 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่แนวปะการัง 107 ไร่ บันทึกจำนวนชนิดของปลาแต่ละชนิดบริเวณแนวปะการังที่กำหนด รวม 7 สถานี มีระดับความลึกของน้ำ 0.5-4.0 เมตร และตรวจสอบคุณภาพน้ำบางประการบริเวณพื้นที่สำรวจ ผลการศึกษา พบว่า บริเวณหินละม (กรังแท้ง) อยู่ห่างจากชายฝั่ง 1.5 กิโลเมตร สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปบริเวณแนวหิน มีสภาพเป็นแนวหินราบสลับกับพื้นทราย ปะการังที่พบส่วนใหญ่ เป็นปะการังโขด (*Porites* spp.) ปะการังลายดอกไม้ (*Pavona* spp.) และปะการังช่องเหลี่ยม (*Favites* spp.) นอกจากนั้นยังมีสาหร่ายชนิดต่างๆ ขึ้นปกคลุมแนวหินหรือบริเวณเศษซากปะการังที่ตายเป็นจำนวนมาก จากการสำรวจพบปลาในแนวปะการังรวม 17 ครอบครัว 26 สกุล 35 ชนิด สอดคล้องและใกล้เคียงกับ นรารัตน์และวโรตน์ (2562) ที่สำรวจความชุกชุมของปลาในแนวปะการังบริเวณเกาะไข อำเภอบางสะพาน จังหวัดชุมพร ซึ่งพบปลาจำนวนทั้งสิ้น 39 ชนิด 24 สกุล 8 วงศ์ ปลาที่พบบ่อยจากการสำรวจในครั้งนี้ คือ ปลาสลิดหินแขก (*Siganus javus*), ปลาสลิดหินบังหางมน (*Abudefduf bengalensis*), ปลาสลิดหิน (*Chromis weberi*), ปลากระรอกแดง (*Sargocentron rubrum*), ปลาข้าวเม่าน้ำลึก (*Myripristis hexagona*), และปลาทรายขาวหลังขาว (*Scolopsis ciliata*) เป็นต้น กลุ่มปลาที่ใช้เป็นดัชนีชนิดเด่นคือ ปลาผีเสื้อนกกระงิ (*Chelmon rostratus*) และปลาผีเสื้อแปดขีด (*Chaetodon octofasciatus*) ในขณะที่ปลาเศรษฐกิจที่เป็นชนิดเด่นคือ ปลากระริงแถบน้ำตาล (*Cephalopholis boenak*), ปลากระริงดอแดง (*Epinephelus coioides*), ปลากระริงทองกำปั่น (*Cephalopholis formosa*), ปลาเก๋าดอกหางตัด (*Epinephelus areolatus*), ปลากระพงข้างปาน (*Lutjanus russellii*) และปลากระพงเหลือง (*Lutjanus lutjanus*) ส่วนปลาที่พบเป็นฝูงคือ ปลาสลิดหินแขก (*Siganus javus*) และปลาสลิดหินบังหางมน (*Abudefduf bengalensis*) ปลาที่พบอาศัยอยู่เดี่ยวบริเวณผืนทรายระหว่างกองหินหรือปะการังคือ ปลากระเบนจุดฟ้า (*Neotrygon kuhlii*) ส่วนปลาที่พบอาศัยและหากินเป็นฝูงบริเวณผืนทรายระหว่างกองหินคือ ปลาพะลายดำ (*Upeneus tragula*) ปลาที่อาศัยอยู่และกัดกินปะการังคือ ปลานกขุนทองเขียวพระอินทร์ (*Thalassoma lunare*) และปลานกแก้ว (*Scarus rivulatus*) และปลาที่ว่ายวนอยู่เหนือแนวปะการัง คือปลาสิ่กขุนช้างเหลือง (*Selaroides leptolepis*)

ตารางที่ 1 กลุ่มปลาเศรษฐกิจ (Target species) ที่พบบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม) ด้านหน้ามหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

กลุ่ม/ครอบครัว	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	ชื่อไทย
Family Serranidae	<i>Epinephelus coioides</i>	Orange-spotted grouper	ปลากะรังดอกแดง
	<i>Epinephelus areolatus</i>	Areolate grouper	ปลากะรังดอกหางตัด
	<i>Cephalopholis boenak</i>	Chocolate hind grouper	ปลากะรังแถบน้ำตาล
	<i>Cephalopholis formosa</i>	Bluelined hind grouper	ปลากะรังท้องกำป็น
Family Lutjanidae	<i>Lutjanus russellii</i>	Russell's snapper	ปลากะพงข้างปาน
	<i>Lutjanus lutjanus</i>	Bigeye snapper	ปลากะพงเหลือง

ตารางที่ 2 กลุ่มปลาที่ใช้เป็นดัชนี (Indicator species) ที่พบบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม) ด้านหน้ามหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

กลุ่ม/ครอบครัว	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	ชื่อไทย
Family Chaetodontidae	<i>Chelmon rostratus</i>	Beak coralfish	ปลาผีเสื้อนกกระเจิบ
	<i>Chaetodon octofasciatus</i>	Eightbanded Butterflyfish	ปลาผีเสื้อแปดขีด
	<i>Chaetodon wiebeli</i>	Blackcap butterflyfish	ปลาผีเสื้อ

ตารางที่ 3 กลุ่มปลาที่พบบ่อย (Major Families) ที่พบบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม) ด้านหน้ามหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

กลุ่ม/ครอบครัว	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	ชื่อไทย
Family Pomacentridae	<i>Abudefduf bengalensis</i>	Bengal sergeant	ปลาสร้อยหินบั้งหางมน
	<i>Abudefduf sexfasciatus</i>	Scissortail sergeant	ปลาสร้อยหินบั้งหางกรรไกร
	<i>Amphiprion perideraion</i>	Pink anemonefish	ปลาการ์ตูนอินเดียนแดงชมพู
	<i>Amblyglyphidodon leucogaster</i>		ปลาสร้อยหินกลมเกล็ดเงิน
	<i>Chromis weberi</i>	Weber's chromis	ปลาสร้อยหิน
	<i>Neopomacentrus cyanomos</i>	Regal demoiselle	ปลาสร้อยหินทราย
Family Siganidae	<i>Dascyllus trimaculatus</i>	Three-spot damselfish	ปลาสร้อยหินสีน้ำตาล
	<i>Siganus javus</i>	Streaked spinefoot	ปลาสร้อยหินแขก
	<i>Siganus canaliculatus</i>	Whitespotted Spinefoot	ปลาสร้อยหินจุดขาว
Family Dasyatidae	<i>Neotrygon kuhlii</i>	Bluespotted stingray	ปลากระเบนจุดฟ้า
Family Holocentridae	<i>Sargocentron rubrum</i>	Red soldier fish	ปลากระรอกแดง
	<i>Myripristis hexagona</i>	Doubletooth soldierfish	ปลาข้าวเม่าน้ำลึก
Family Caesionidae	<i>Caesio cuning</i>	Redbelly yellowtail fusilier	ปลากล้วยหางเหลือง
Family Nemipteridae	<i>Scolopsis ciliata</i>	Saw-jawed monocle bream	ปลาทรายขาวหลังขาว
	<i>Scolopsis margaritifera</i>	Pearly monocle bream	ปลาทรายขาวเกล็ดเงิน
	<i>Scolopsis vosmeri</i>	Whitecheek monocle bream	ปลาทรายขาวน้ำตาลคอกขาว
Family Mullidae	<i>Upeneus tragula</i>	Freckled goatfish	ปลาแพะลายดำ
Family Labridae	<i>Thalassoma lunare</i>	Moon Wrasse	ปลานกขุนทองเขียวพระอินทร์
	<i>Halichoeres chloropterus</i>	Pastel-green wrasse	ปลานกขุนทองเขียวอ่อน
	<i>Halichoeres nigrescens</i>	Bubblefin wrasse	ปลานกขุนทองเกล็ดดำ
Family Scaridae	<i>Scarus rivulatus</i>	Rivulated parrotfish	ปลานกแก้ว

กลุ่ม/ครอบครัว	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	ชื่อไทย
Family Carangidae	<i>Selaroides leptolepis</i>	Yellow-stripe scad	ปลาสีกุนข้างเหลือง
Family Caesionidae	<i>Caesio caerulaurea</i>	Blue and Gold Fusilier	ปลาเหลืองปล้องหม้อ
Family Gerreidae	<i>Gerres filamentosus</i>	Whipfin silver-biddy	ปลาดอกหมากกระโดง
Family Triacanthidae	<i>Triacanthus biaculeatus</i>	Short-nosed tripodfish	ปลาหัวงมูกสั้น
Family Manacanthidae	<i>Monocanthus chinensis</i>	Chinensis Leather jacket	ปลาหัวทางพัด

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบางประการทางเคมีและฟิสิกส์บริเวณแนวกองหินละแม (กรังแห่ง) พบว่าความลึกของน้ำทะเล อยู่ระหว่าง 0.5 – 4 เมตร อุณหภูมิของน้ำทะเล อยู่ระหว่าง 28 - 32 องศาเซลเซียส ความเค็มของน้ำทะเล อยู่ระหว่าง 27 – 32 ppt (ส่วนในพันส่วน) ความโปร่งใสของน้ำทะเล เฉลี่ย 2.5 เมตร ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำทะเล (DO) อยู่ระหว่าง 8.25 - 9.35 มิลลิกรัมต่อลิตร ความเป็นกรด-ด่างของน้ำทะเล (pH) อยู่ระหว่าง 8.3 - 8.58

สรุปผล

การสำรวจชนิดปลาทะเลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม) ด้านหน้ามหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร ห่างจากชายฝั่ง 1.5 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 107 ไร่อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อสนองพระราชดำริภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเพื่อสำรวจรวบรวมความหลากหลายของชนิดปลาทะเล ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงกันยายน 2563 โดยวิธี Visual Census Technique (English *et al.*, 1997) บนแนวสำรวจใต้น้ำแบบ belt transect โดยกำหนดจุดสำรวจจำนวน 7 สถานี จากการสำรวจพบปลาในแนวปะการังรวม 17 ครอบครัว 35 ชนิด ปลาที่พบบ่อยคือ ปลาสลิหินแขก (*Siganus javus*), ปลาสลิหินบังหางมน (*Abudefduf bengalensis*), ปลาสลิหิน (*Chromis weberi*), ปลากระรอกแดง (*Sargocentron rubrum*), ปลาข้าวเม่าน้ำลึก (*Myripristis hexagona*), และปลาทรายขาวหลังขาว (*Scolopsis ciliata*) เป็นต้น กลุ่มปลาที่ใช้เป็นดัชนีชนิดเด่นคือ ปลาผีเสื้อนกกระเจิบ (*Chelmon rostratus*) และปลาผีเสื้อแปดขีด (*Chaetodon octofasciatus*) ในขณะที่ปลาเศรษฐกิจที่เป็นชนิดเด่นคือ ปลากระรังแถบน้ำตาล (*Cephalopholis boenak*), ปลากระรังดอกแดง (*Epinephelus coioides*), ปลากระรังทองกำปัน (*Cephalopholis formosa*), ปลาเก๋าดอกหางตัด (*Epinephelus areolatus*), ปลากระพงข้างปาน (*Lutjanus russellii*) และปลากระพงเหลือง (*Lutjanus lutjanus*) ส่วนปลาที่พบเป็นฝูงคือ ปลาสลิหินแขก (*Siganus javus*) และปลาสลิหินบังหางมน (*Abudefduf bengalensis*) ปลาที่พบอาศัยอยู่เดี่ยวบริเวณผืนทรายระหว่างกองหินหรือปะการังคือ ปลากระเบนจุดฟ้า (*Neotrygon kuhlii*) ส่วนปลาที่พบอาศัยและหากินเป็นฝูงบริเวณผืนทรายระหว่างกองหินคือ ปลาแพะลายดำ (*Upeneus tragula*) ปลาที่อาศัยอยู่และกักกินปะการังคือ ปลานกขุนทองเขียวพระอินทร์ (*Thalassoma lunare*) และปลานกแก้ว (*Scarus rivulatus*) และปลาที่ว่ายวนอยู่เหนือแนวปะการัง คือปลาสีกุนข้างเหลือง (*Selaroides leptolepis*) ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบางประการทางเคมีและฟิสิกส์บริเวณแนวกองหินละแม (กรังแห่ง) พบว่าความลึกของน้ำทะเล อยู่ระหว่าง 0.5 – 4 เมตร อุณหภูมิของน้ำทะเล อยู่ระหว่าง 28 - 32 องศาเซลเซียส ความเค็มของน้ำทะเล อยู่ระหว่าง 27 – 32 ppt (ส่วนในพันส่วน) ความโปร่งใสของน้ำทะเล เฉลี่ย 2.5 เมตร ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำทะเล (DO) อยู่ระหว่าง 8.25 - 9.35 มิลลิกรัมต่อลิตร ความเป็นกรด-ด่างของน้ำทะเล (pH) อยู่ระหว่าง 8.3 - 8.58

ข้อเสนอแนะ

การสำรวจชนิดปลาทะเลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจบริเวณแนวปะการังควรทำการสำรวจตลอดทั้งปีหรือให้ครอบคลุมทุกฤดูกาล จะได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้สนับสนุนทุนการวิจัยเพื่อการสำรวจ รวบรวม และเก็บรักษาปลาทะเลเศรษฐกิจในบริเวณแนวปะการังน้ำตื้น (หินละแม) มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร และขอขอบคุณคณะทำงาน นักวิชาการ นักวิจัยและคณาจารย์คณะมหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

บรรณานุกรม

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2559). *วิธีการสำรวจและเก็บตัวอย่างในระบบนิเวศแนวปะการัง*. กรุงเทพฯ: สิติโชค พรินต์ติ้ง.
- นรารัตน์ จันทรวาสน์ และ วโรตน์ ศรีเทพ. (2562). *ความชุกชุมของปลาในแนวปะการังบริเวณเกาะไข่ อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพร*. ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนกลาง (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง.
- นลินี ทองแถม และ วิภูษิต มั่นทะจิตร. (2534). *โครงสร้างสังคมปลาในแนวปะการัง บริเวณอ่าวไทยฝั่งตะวันออก*. *วารสารการประมง กรมประมง*, 45(2), 705-714.
- สมหมาย เจนกิจการ. (2550). *ปลาทะเลบริเวณเกาะครามและเกาะใกล้เคียง*. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ. 2550. 52 หน้า.
- English, S., Wilkinson, C., & Baker, V. (1994). *Survey Manual for Tropical Marine Resources*. Townville : Australian Institute of Marine Science.
- Froese, R., & Pauly, D. (2009). *FishBase*. <https://www.fishbase.se/search.php>